

De voorbereiding van de gebiedsaanvraag: de beheerstrategie en het collectief beheerplan

De gebiedsaanvraag is de basis voor het aanvragen van de subsidie agrarisch natuur- en landschapsbeheer vanaf 2016. De gebiedsaanvraag wordt gebaseerd op het collectief beheerplan, dat het collectief opstelt als onderdeel van de achterdeur. Echter voordat het collectief een beheerplan kan opstellen is het handig om in voorbereiding op de voorintekening een gebiedseigen aanpak uit te werken in de vorm van een beheerstrategie.

Op het moment dat het beleid helder is, kan elk collectief aan de slag met het voorbereiden van de gebiedsaanvraag. De te beschermen doelsoorten (op het niveau van het leefgebied of het beheertype), het beschikbare budget en de spelregels voor de gebiedsaanvraag (zoals is vastgelegd in het natuurbeheerplan) zijn dan bekend per collectief of voor de deelgebieden binnen het collectief. Het collectief kan aan de hand van de volgende stappen zijn eigen gebiedsaanvraag opstellen:

1. Opstellen beheerstrategie;
2. Selectie van de beheerpakketten incl. eventueel regionaal maatwerk;
3. Organiseren van de voorintekening voor de deelnemers;
4. Opstellen collectief beheerplan;
5. Opstellen en indienen gebiedsaanvraag.

Beheerstrategie

Met de beheerstrategie vertaalt het collectief de doelen en de spelregels uit het natuurbeheerplan en de eerder opgestelde kansenkaart naar een gebiedseigen invulling.

In de beheerstrategie werkt elk collectief zelf de volgende punten uit:

- Hoe ziet het netwerk of beheermozaïek in mijn gebied eruit?
- Wat is de minimale kwaliteit (hectares, beheer etc.) die we willen realiseren?
- Welke (regionaal maatwerk)beheerpakketten hebben we daar voor nodig?
- Welke combinaties van beheerpakketten zijn nodig?
- Welke beheervergoedingen gaan we betalen aan de deelnemers per beheerpakket?
- Etc.

Hiervoor heeft SCAN een 'checklist beheerstrategie' ontwikkeld, die het collectief kan gebruiken voor het opstellen van de beheerstrategie. Zo heeft het collectief meteen voorbereid wat de inzet gaat worden bij de gesprekken met de boeren in de

voorintekening. Dit is meteen ook de eerste stap bij het uitwerken van het feitelijke beheerplan en het levert uiteindelijk ook de benodigde onderbouwing van de gebiedsaanvraag voor de provincie op. Daarnaast kan de beheerstrategie gebruikt worden om achteraf verantwoording af te leggen over de gemaakte keuzes in het beheerplan voor de eigen organisatie, voor de leden van het collectief en de provincie.

Beheerpakketten

Als onderdeel van de beheerstrategie werkt het collectief uit welke beheerpakketten zij in haar gebied wil inzetten. Landelijk wordt hiervoor een nieuwe lijst van beheerpakketten ter beschikking gesteld die het collectief mag gebruiken. De pakketten zijn gebaseerd op de oude beheerpakketten uit de SNL, maar zijn aangepast aan het nieuwe stelsel en daarmee flexibeler in het gebruik. Daarnaast zijn er een aantal nieuwe pakketten toegevoegd.

Als de landelijke beheerpakketten niet voldoende aansluiten bij de beoogde beheerstrategie in het gebied, bestaat alsnog de mogelijkheid voor regionaal maatwerk. SCAN heeft een 'Handleiding maatwerkpakketten' opgesteld op basis waarvan elk collectief haar eigen beheerpakketten kan opstellen. Voorwaarde hierbij is dat het pakket ecologische meerwaarde moet hebben en voldoet aan de Catalogus Groenblauwe Diensten.

Voorintekening

Met de beheerstrategie en de eigen (regionaal maatwerk)pakketten in de hand, kan het collectief goed voorbereid naar de boeren in het gebied toe. In de voorintekening wordt heel concreet de eerste inventarisatie voor het opstellen van het concept beheerplan uitgevoerd. Elke boer wordt gevraagd waar hij welke beheerpakketten (locaties en hectares per pakket) vanaf 2016 op zijn bedrijf wil gaan uitvoeren. In het 'model kwaliteitshandboek' worden voor de aanpak van de voorintekening een aantal aandachtspunten meegegeven.

De resultaten van de gesprekken met de potentiële deelnemers tijdens de voorintekening worden ter plekke vastgelegd in de digitaal beschikbare 'voorintekentool'. Iedere deelnemer geeft aan op welke locatie hij beheer wil uitvoeren en welke beheerpakketten dit zijn. Deze afspraken worden vastgelegd in een intentieverklaring en vormen de basis voor het uiteindelijke beheercontract.

Collectief beheerplan

Wanneer het collectief een goed beeld heeft wat de agrarische grondgebruikers aan beheer willen en kunnen leveren, kan zij aan de slag om (op basis van de eigen beheerstrategie, de kansenkaart en de veldgegevens) de resultaten van de voorintekening uit te werken in een concept collectief beheerplan. Aan de hand van het 'format collectief

beheerplan' werkt het collectief uit hoe per gebied het netwerk of het beheermozaïek in ruimtelijke samenhang er uit ziet en waar welke minimale aantallen hectares per pakket nodig zijn om de natuurdoelen te halen. Voor het collectief zelf is het dan belangrijk om te onderbouwen waarom in bepaalde situaties wordt afgeweken van de eerder bepaalde samenhang in beheerpakketten of de spelregels uit het natuurbeheerplan. Elk collectief toetst zelf of het concept collectief beheerplan voldoet aan de eigen beheerstrategie én de spelregels van het natuurbeheerplan (de ecologische toets).

In de aanloop naar de gebiedsaanvraag vormt de uitwerking van het collectief beheerplan samen met de resultaten van de ecologische toets de basis voor de afstemming met de provincie. Het is handig om, met name wanneer het collectief tegen knelpunten aanloopt bij de invulling van het collectief beheerplan, deze regelmatig met de provincie af te stemmen en waar mogelijk gezamenlijk met de provincie een gewijzigde aanpak uit te werken. Dit is met name belangrijk wanneer instapeisen uit het natuurbeheerplan of de beoogde samenhang of aaneengeslotenheid van beheer in het netwerk of beheermozaïek niet worden gehaald. Het beheerplan zelf wordt niet getoetst door de provincie. Het is een document voor de achterdeur, waarin alle resultaten van de voorintekening samenkomen en zichtbaar zijn op perceels- en deelnemersniveau.

Gebiedsaanvraag

Wanneer het concept collectief beheerplan klaar is en voldoet aan de eigen beheerstrategie én de spelregels uit het natuurbeheerplan, kan de gebiedsaanvraag worden ingevuld. Hiervoor wordt tzt een format/subsidieformulier voor beschikbaar gesteld.

De gebiedsaanvraag clustert de resultaten van het beheerplan tot een hoger schaalniveau, dat wil zeggen dat de aantallen te realiseren hectares per beheertype en/of leefgebied worden weergegeven in plaats van per perceel.

De gebiedsaanvraag is daarmee de optelsom van het afgesproken beheer en het daarvoor benodigde budget gebaseerd op de tarieven van de beheerpakketten. Daarnaast wordt in de aanvraag op basis van de eigen beheerstrategie onderbouwd hoe het netwerk of beheermozaïek is uitgewerkt om daarmee te onderbouwen hoe het collectief de doelen uit het natuurbeheerplan wil realiseren.